

KÄÄPA PÕHIKOOLI KARJÄÄRIÕPETUSE AINEKAVA

Karjääriõpetus on õppijakeskne ja individuaalset lähenemist võimaldav õppeaine, mida õpetatakse valikainena III kooliastmes lõimitult klassijuhataja tunniga. Valikaine õpetus toimub 8.–9. klassis, kahe õppeaasta jooksul ja kokku on 35 õppetundi (8. klass – 15 tundi; 9. klass – 20 tundi)

Karjääriõpetuse valikaine kaudu toetab kool õpilasi teadlike karjääriotsuste tegemise ning elutee juhtimiseks vajalike hoiakute, teadmiste ja oskuste kujundamist.

Aine koosneb kolmest osast:

- Enesetundmine aitab kujundada enesekohaseid ja sotsiaalseid oskusi. Õpilane õpib ennast tundma. Arenevad suhtlemis- ja õpioskused. Omandatud teadmised ja oskused aitavad ennetada koolist väljalangevust.
- Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine soodustab sobivate valikute tegemist pärast põhikooli lõpetamist. Õpilane oskab märgata muutusi töömaailmas ja väärtustada elukestvat õpet.
- Planeerimine ja otsustamine. Õpilasel arenevad planeerimisoskus ja teadlikkus otsuste vastuvõtmisel. Kujuneb oskus kasutada karjääriinfo materjale. Õpilane tunnetab oma vastutust karjääritee kujundamisel ja elus toimetulemisel.

Kääpa Põhikooli karjääriõpetuse ainekavas esitatakse:

- üldpädevused;
- õppe- ja kasvatustöö eesmärgid;
- õppesisu ja taotletavad õppetulemused;
- ainetevaheline lõiming;
- hindamise nõuded;
- füüsiline õppekeskkond.

Üldpädevused

Õppetegevusega kujundatakse kultuuri- ja väärtuspädevusi, sotsiaalset ja kodanikupädevust, enesemääratluspädevust, õpipädevust, suhtluspädevust, ettevõtlikkuspädevust ja digipädevust.

Õppe- ja kasvatusesmärgid

Aineõpetusega taotletakse, et õpilane:

- teadvustab oma huvisid, võimeid ja oskusi, mis võimaldavad adekvaatse enesehinnangu kujunemist ning konkreetsete karjääriplaanide tegemist;
- arendab oma õpioskusi, suhtlemisoskusi, koostöö-, otsustamis- ja infoga ümberkäimise oskusi;
- arendab soovi ja oskust endale eesmärke seada ja nendeni jõudmiseks süsteemselt tegutseda;
- kujundab soovi ja valmisolekut elukestvaks õppimiseks ja iseseisvaks karjääriotsuste tegemiseks;
- tutvub erinevate ametite/elukutsetega, õppides tundma haridus- ja koolitusvõimalusi, töösuhteid reguleerivaid õigusakte ning kohalikku majanduskeskkonda.

Õppesisu ja õpitulemused

Õppeprotsessi vältel kujundab õpilane endast adekvaatset minapilti ja arusaama, kuidas eneseanalüüsi kasutada karjääriotsuste langetamisel. Aines käsitletakse teemasid, mis kujundavad õpilastes valmisolekut tööjõuturul parema rakendatavuse saavutamiseks, iseseisva otsustamisvõime arendamiseks, erinevate elurollide täitmiseks ja elukestvaks õppeks. Eesmärgiks on viia õpilase oskused ja huvid kokku töö- ja õppimisvõimalustega. Teavitatakse erinevatest tööharjutamiste võimalustest ning julgustatakse neid kasutama.

Kogu õppeprotsess laieneb avatud õppekeskkonda, kus on oma mõju meedial, koolivälisel tegevusel ja suhetel. Väga olulist rolli mängivad perekond ja sõbrad.

Õppeaine koosneb kolmest osast ning õppe- ja kasvatusesmärgid püütakse saavutada läbi järgmiste teemade:

1. Enesetundmine ja selle tähtsus karjääriplaneerimisel

Õpitulemused:

Õpilane:

- ✓ analüüsib enda isiksust;
- ✓ eristab oma tugevaid ning nõrku külgi ja seostab neid erinevatel kutsealadel töötamise eeldustega;
- ✓ kasutab eneseanalüüsi tulemusi karjääri planeerimisel.

Õppesisu:

- Isiksuseomadused: temperament ja iseloom.
- Isiksuseomadused: väärtused, vajadused, emotsioonid.
- Isiksuseomadused: võimed, huvid ja oskused (üldoskused, erioskused).
- Minapilt ja enesehinnang.

2. Õppimisvõimaluste ja töömaailma tundmine ning selle tähtsus karjääriplaneerimisel

Õpitulemused:

Õpilane:

- ✓ teab tööturu üldist olukorda, prognoose ja vajadusi, erinevaid ettevõtluse vorme;
- ✓ teab kutseid ja ameteid ning kohalikke majandustegevuse valdkondi;
- ✓ oskab leida infot tööturu kohta;
- ✓ teadvustab ennast tulevase töötajana;
- ✓ teab haridustee jätkamise võimalusi, oskab näha hariduse ja tööturu vahelisi seoseid.

Õppesisu:

- Muutuv tööturg: tööturu hetkeolukord, trendid, arengusuunad, prognoosid, tööandjate ootused, töösuhteid reguleerivad õigusaktid.
- Muutuv tööjõuturg: tööjõuturu nõudlus ja pakkumine, konkurents, elukestev õpe, töömotivatsioon.
- Majandustegevusalad, kutsed, ametid, kutsestandardid: elukutsete ja ametite liigitamine.
- Haridustee: erialad, haridussüsteem, formaalne ja mitteformaalne haridus, hariduse ja tööturu vahelised seosed.

3. Planeerimine ja otsustamine

Õpitulemused:

Õpilane:

- ✓ teab karjääriplaneerimise põhimõtteid ja arvestab nendega karjäärivalikute tegemisel;
- ✓ suudab otsustada ja teadlikult arvestada otsuseid mõjutavate teguritega;
- ✓ kasutab vajaduse korral karjääriteenuseid (karjäärinõustamine, karjääriinfo vahendamine, karjääriõpe);

- ✓ teadvustab erinevate elurollide ja -stiilide seoseid tööga;
- ✓ omab teadmisi ja oskusi isikliku karjääriplaani koostamiseks;
- ✓ saab aru oma vastutusest karjääri planeerimisel.

Õppesisu:

- Karjääriplaneerimine kui elukestev protsess: otsustamine ja seda mõjutavad tegurid, otsustamiskeskused, karjääriinfo allikad, infootsimine, alternatiivid, sundvalikud, muutustega toimetulek, karjääriinfo, karjääriinõustamine.
- Isikliku karjääriplaani koostamine: elukestev õpe, karjäär, karjääriplaneerimine, karjääriplaani koostamine, edu, elurollid, elulaad, õpimotivatsioon, omavastutus, kandideerimisdokumendid.

Ainetevaheline lõiming

Karjääriõpetus toetab õpilase karjääri planeerimist ja valmisolekut elukestevaks õppeks, lõimides omandatud teadmisi teiste õppeainetega. Teistes õppeainetes toimub lõiming läbiva teemana „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine”.

Hindamine

Õppeaines hinnatakse õpilase teadmisi ja nende rakendamise oskust, üldpädevuste saavutatust suuliste vastuste (esituste), kirjalike ja/või praktiliste tööde ning praktiliste tegevuste alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust ainekavas taotletavatele õpitulemustele. Õpitulemusi hinnatakse mitmeeristava hindegaga, kus õpitulemus tuuakse välja arvestatud (A) või mittearvestatud (MA) tähenduses. Arvestuste saamisel väärtustatakse õpilaste isikupära ja toetatakse tema arengut. Õpilane peab olema arvestuse saamiseks aktiivne partner, kuna see toetab eneseanalüüsi oskuste kujunemist.

Õppetegevuse jooksul koostab õpilane personaalse õpimapi, millesse kogub eneseanalüüsi, ettevõtete külastuse töölehed jt õpiülesannete tulemused ning muud huvipakkuvad elukutse või erialadega seotud materjalid. Selles sisalduvad õpiülesanded võivad olla tehtud kas üksi või rühmatööna. Õpimapi kaitsmist hinnatakse mitmeeristava hindegaga.

Õpilasele tutvustatakse kursuse alguses, mida, millal ja mille alusel arvestuse saamiseks arvestatakse.

Arvestatakse:

- praktilisi töid: CV koostamine; essee; ettevõtte külastuse ja töövarjupäeva konspekt või kokkuvõte, isiklik karjääriplaan (õpiplaan) jms;
- praktilise tegevuse mõtestamise oskust;
- oskust asjakohast infot otsida ja analüüsida;
- loomingulisust ja ratsionaalsust;
- teadlikkust peamistest karjääriotsust mõjutavatest teguritest;
- õppekavas ettenähtud õpitulemuste saavutamist, mida õpilane tõendab arutelude, rühmatööde õpimapi esitlemise jt tegevuste käigus.

Füüsiline õppekeskkond

Eeldus edukale karjääriõpetuse ainele on riskimist ja eneseavamist toetav õppekeskkond, milles õppijat julgustatakse leidma oma teed ja uskuma, et selle tee leidmine on võimalik. Õppekeskkonnaks on: õppeklassid, raamatukogu, kooliümborus, ettevõtted, haridusasutused jmt.

Õpilastele on tagatud järgmised tingimused ja vahendite kasutamine:

- 1) erinevad töölehed, küsimustikud;
- 2) karjääriplaneerimisalase kirjanduse kättesaadavus kooli raamatukogus;
- 3) arvutiklassi kasutamine ja arvuti veebist karjääriplaneerimisalase informatsiooni otsimiseks (rajaleidja.ee jt);
- 4) karjäärispetsialisti personaalne tugi, erapooletu ja usalduslik nõu vastavalt õpilase vajadustele;
- 5) koostöö maakonna karjääriplaneerimise spetsialistidega.